

No.

PWYLLGOR CRAFFU'R AMGYLCHEDD AC ADFYWIO

Cofnodion hybrid cyfarfod a gynhaliwyd ar 13 Chwefror, 2024.

Mae'r Agenda ar gael [yma](#).

Mae recordiad y cyfarfod ar gael [yma](#).

Yn Bresennol: Y Cynghorydd S. Lloyd-Selby (Cadeirydd); Cynghorydd I.A.N. Perry (Is-Gadeirydd); Cynghorwyr C.E.A. Champion, P. Drake, V.P. Driscoll, M.J. Hooper, C. Iannucci, E. Penn a J. Protheroe

Hefyd yn bresennol: Cynghorwyr A. Asbrey, B.E. Brooks (Dirprwy Arweinydd ac Aelod Cabinet dros Lefydd Cynaliadwy), , L. Burnett (Arweinydd Gweithredol ac Aelod Cabinet Berfformiad ac Adnoddau), , C.P. Franks, E. Goodjohn, W.A. Hennessy, Dr. I.J. Johnson and E. Williams (Aelod Cabinet dros Gofal Cymdeithasol ac Iechyd).

808 CYHOEDDIAD -

Cyn cychwyn busnes y Pwyllgor, darllenodd y Cadeirydd y datganiad a ganlyn: "A gaf i atgoffa pawb sy'n bresennol y bydd y cyfarfod yn cael ei ffrydio'n fyw yn ogystal â'i recordio trwy'r rhyngwrdd ac mae'r recordiad hwn wedi'i archifo i'w weld yn y dyfodol."

809 YMDDIHEURIADAU AM ABSENOLDEB –

Derbyniwyd y rhain gan Gynghorwyr A.M. Ernest a S.T. Wiliam.

810 DATGANIADAU BUDDIANT –

Gwnaeth y Cynghorydd S. Lloyd-Selby ddatganiad o ddiddordeb mewn perthynas ag Eitem Agenda Rhif 3 – Cyllideb Gychwynnol 2024/25 a Chynllun Ariannol Tymor Canolig 2024/25 i 2028/29 Cynigion ar gyfer Ymgynghori. Roedd natur y buddiant yn ymwneud â'r gwasanaeth teleofal a thaliadau Gofal Cymdeithasol yr oedd y Cynghorydd Lloyd-Selby wedi derbyn gollyngiad oddi wrth y Pwyllgor Safonau i siarad, ond nid i bleidleisio ar faterion o'r fath. Felly, arhosodd y Cynghorydd Lloyd-Selby yn y cyfarfod am gyfnod yr eitem

811 CYLLIDEB GYCHWYNNOL 2024/25 A CHYNLLUN ARIANNOL TYMOR CANOLIG 2024/25 I 2028/29 CYNIGION AR GYFER YMGYNGHORI (CYF) -

Cyflwynwyd y cyfeiriad o'r Cabinet ar 18 Ionawr 2024 fel y'i ceir o fewn yr agenda.

Cododd y Cynghorydd M. Hooper gyfres o bwyntiau ac ymholiadau:

- Roedd yn bwysig cyfeirio bod Llywodraeth y DU wedi trosglwyddo arbedion i Lywodraeth Cymru ac felly roedd arbedion wedi'u trosglwyddo i Awdurdodau Lleol;
- Roedd prisiau wedi cynyddu gan gyfradd chwyddiant o 6.7%, ond roedd y chwyddiant presennol o heddiw tua 4%;
- Roedd angen i'r Cyngor ystyried defnyddio cyllidebu ar sail sero;
- Roedd yr adroddiad yn cyfeirio at gyfleoedd i drawsnewid ac roedd cyfleoedd pellach o amgylch yr effaith ar ymrwymadau sero net;
- Roedd pryder ynglŷn â gostyngiad yn y defnydd o staff asiantaeth;
- Nododd yr adroddiad arbediad cyllideb o £7.8m ond dyna oedd y swm arbedion gwirioneddol, yn enwedig gan fod pwysau ar ddyfarniadau cyflog yn y dyfodol.

Mewn ymateb i'r pwyntiau a godwyd gan y Cynghorydd Hooper, dywedodd y Pennaeth Cyllid / Swyddog Adran 151, o ran y Mynegai Prisiau Defnyddwyr a chwyddiant, er bod y gyfradd wedi gostwng yn ddiweddar, roedd lefel chwyddiant wedi cynyddu am y rhan fwyaf o'r flwyddyn flaenorol ar ôl y gyllideb mis Medi ac felly roedd y costau eisoes yn effeithio ar wasanaethau'r Cyngor. O ran cyllidebu seiliedig ar sero, roedd hynny'n rhywbeth y gellid ei ystyried yn arbennig fel darn o waith ar gyfer Gweithgorau'r Gyllideb, wedi'i wneud i raddau penodol eleni a'r llynedd. Fodd bynnag, roedd problem mewn perthynas â chapasiti ac roedd angen adolygu holl gostau'r Cyngor fel rhan o'r broses o bennu'r gyllideb. Mewn perthynas â thrawsnewid a Phrosiect Sero, dywedodd y swyddog y byddai rhagor o wybodaeth yn cael ei cheisio y tu allan i'r cyfarfod. Mewn ymateb i'r ymholiad ar staff asiantaethau, roedd yn bwysig cydnabod bod cynigion cyllidebol wedi'u halinio'n agos â diogelu'r bobl fwyaf agored i niwed ac roedd hynny'n her fawr. Byddai amser yn dweud pa mor effeithiol oedd cynigion y Cyngor. O ran arbedion pellach yn y gyllideb, roedd y Cyngor wedi gwneud gwaith sylweddol i reoli £38m o bwysau cost a oedd wedi gostwng i £21m. Byddai'r Cyngor yn monitro'r pwysau hynny nad oedd wedi'u dyfarnu a fyddai'n cynnwys y dyfarniad cyflog yn y dyfodol. Efallai y bydd rhywfaint o ryddhad pe bai'r gyfradd chwyddiant yn parhau i ostwng o dan 4%. Un agwedd y byddai'n rhaid i'r gwasanaeth ei reoli oedd rheoli swyddi gwag ac amlygwyd mater digartrefedd fel pwysau cost llawn yn y gyllideb. Cafodd cyllid ar gyfer digartrefedd ei gefnogi gan gronfeydd wrth gefn dros dro ond roedd cyfleoedd i leihau costau fel rhan o Strategaeth Tai'r Cyngor mewn perthynas â thai rhent cymdeithasol a phreifat.

Wrth gael cais i wneud sylwadau ar y defnydd o staff asiantaeth, dywedodd y Cyfarwyddwr Lle, o ran ei wasanaeth, fod staff asiantaeth wedi cael eu defnyddio er mwyn llenwi swydd a oedd wedi bod yn wag ers peth amser ac felly roedd wedi'i llenwi yn y tymor byr. Roedd y Cyngor yn tueddu i ddefnyddio staff asiantaeth mewn achosion lle'r oedd swyddi yn llai na llawn amser neu lle'r oedd sgil arbennig yn anodd ei recriwtio.

Cyfeiriodd y Cynghorydd J. Protheroe at y cynnig i gyflwyno taliadau am doiledau mewn ardaloedd arfordirol a dywedodd y byddai'n briodol adolygu'r cynnig hwnnw

No.

o safbwynt preswlydd benywaidd ac o ran iechyd ac urddas i bobl oedrannus a phobl â chyflwr meddygol.

Ychwanegodd y Cadeirydd, y Cynghorydd S. Lloyd-Selby, y byddai'n ddefnyddiol egluro a oedd y taliadau am doiledau yn cynnwys y rhai a ddefnyddir gan bobl anabl neu a fyddent wedi'u heithrio. Mewn ymateb, dywedodd Pennaeth Gwasanaethau Cymdogaeth a Thrafnidiaeth fod dau gynnig mewn perthynas â thoiledau, un i edrych ar resymoli toiledau ac adolygu'r darpariaethau a'r llall yn ymwneud â chyflwyno taliadau o fewn ardaloedd arfordirol. Dywedodd y swyddog fod opsiwn os oedd y Pwyllgor yn teimlo'n gryf i argymhelliad gael ei wneud ar gyfer yr arbedion o £5k ar gyfer codi ffioedd am doiledau arfordirol gael ei ystyried fel rhan o'r adolygiad cyffredinol o doiledau

Gofynnodd y Cynghorydd Hooper am godi rhai pwyntiau pellach, a chyfeiriodd at gostau parcio a sut y byddai hynny'n helpu i amddiffyn y rhai mwyaf agored i niwed. Yn ogystal, cytunodd y Cynghorydd Hooper gyda'r pwyntiau a wnaed gan y Cynghorydd Protheroe gan fod taliadau am doiledau yn effeithio mwy ar fenywod a theuluoedd â phlant ar sail anghymesur. Holodd y Cynghorydd Hooper ynghylch y cynnig mewn perthynas â chynnig gwasanaeth MOT yn Nepo'r Alpau a gofynnodd am rywfaint o wybodaeth bellach o ran costau a nifer y ceir a fyddai'n defnyddio gwasanaeth o'r fath. Mewn ymateb, dywedodd y Pennaeth Gwasanaethau Cymdogaeth a Thrafnidiaeth fod y cynnig mewn perthynas ag MOTau yn ymwneud â sicrhau bod gwasanaeth y Cyngor yn cael ei ddefnyddio i'w lawn gapasiti a fyddai'n dod ag incwm i mewn.

Mewn ymateb i ymholiad ynglŷn â'r arbedion o £10k mewn perthynas â'r car gorfodi, dywedodd y Pennaeth Gwasanaethau Cymdogaeth a Thrafnidiaeth fod y £10k yn incwm ychwanegol.

Dywedodd y Cadeirydd fod nifer o gynigion a gynhwysir yn yr adroddiad, fel trwyddedau parcio preswyl, yn eitemau ar Flaenraglen Waith y Pwyllgor i'w hystyried yn y dyfodol.

Holodd y Cynghorydd E. Penn a oedd y 0.5% o'r Dreth Gyngor i'w ddefnyddio i gefnogi gwasanaethau bysus anfasnachol yn cael ei ariannu'n gyfatebol gan Lywodraeth Cymru. Mewn ymateb, dywedodd y Pennaeth Gwasanaethau Cymdogaeth a Thrafnidiaeth fod y £470k y cyfeirir ato yn adroddiad y gyllideb yn gyfran fach iawn o'r gyllideb ofynnol. Byddai'r gyllideb lawn debygol oddeutu £2.7m, ond roedd y cyfanswm yn cynnwys cynnydd sylweddol gan Lywodraeth Cymru a fyddai'n cael ei ddefnyddio i gefnogi gwasanaethau bysus fel yr X2 a oedd yn rhedeg o Ben-y-bont ar Ogwr drwodd i Gaerdydd. Amlygodd y Cadeirydd hefyd fod dyfodol gwasanaethau bws â chymorth yn eitem a restrir ar gyfer cyfarfod y Pwyllgor ym mis Ebrill.

Cododd y Cynghorydd I. Perry bryder ynghylch yr effaith bosibl ar drigolion gwledig o ganlyniad i newidiadau i'r drefn raeau. Yn ogystal, tynnodd y Cynghorydd Perry sylw at y mater o sbwriela ar draws pob rhan o'r Fro a dywedodd y byddai taliadau am doiledau yn amhoblogaidd ac yn annheg.

Gan nad oedd unrhyw sylwadau nac ymholiadau pellach, fe wnaeth y Pwyllgor

ARGYMHELLWYD –

- (1) Nodi'r sefyllfa ariannol ddiweddaraf fel y'i gosodwyd yn yr adroddiad.
- (2) Hysbysu'r Pwyllgor Craffu Perfformiad Corfforaethol ac Adnoddau o bryder Pwyll or Craffu'r Amgylchedd ac Adfywio men perthynas â'r arbedion arfaethedig o £5k ar gyfer adolygu taliadau am doiledau arfordirol, ac i'r arbedion hynny gael eu hadolygu a Aseiad Effaith Cydraddoldeb i'w gynnal o ran unrhyw effeithiau posibl mewn perthynas â rhyw a phobl ag anabledd

Rhesymau dros yr argymhellion

- (1) Ystyried cynnwys yr adroddiad a thrafodaethau yn y cyfarfod.
- (2) Hysbysu'r Pwyllgor Sgriwtini Perfformiad Corfforaethol ac Adnoddau o'r pryderon mewn perthynas â'r arbedion arfaethedig ar gyfer y taliadau am ddefnyddio toiledau arfordirol

812 CYNIGION RHAGLEN GYFALAF DRAFFT 2024/25 I 2028/29 (CYF) -

Cyflwynwyd y cyfeiriad o'r Cabinet ar 18 Ionawr 2024 fel y'i ceir o fewn yr agenda.

Cyfeiriodd y Cynghorydd E. Penn at gynllun wal gadwmur cynnal Heol Windsor a holodd a oedd y £200k yn ddigonol. Mewn ymateb, dywedodd Cyfarwyddwr yr Amgylchedd a Thai nad oedd y £200k yn ymwneud â'r cam dylunio ac roedd y gost lawn hyd yma yn anhysbys. Byddai cyfanswm cost y prosiect yn cael ei bennu yn dilyn yr argymhellion a'r cynigion a nodwyd gan y contractwr.

Mewn ymateb i ymholiad ynghylch y gwelliannau i'r ffordd i Ganolfan Ailgylchu Gwastraff Llandŵ, dywedodd y Cyfarwyddwr fod y Cyngor yn gweithio mewn partneriaeth â'r tiffeddiannwr a bod y gwaith gwella ffyrdd wedi dechrau. Byddai gwelliannau pellach i'r ffyrdd yn cael eu gwneud dros y misoedd nesaf ac roedd posibilrwydd hefyd o wella hygyrchedd i'r sgipiau a'r cynwysyddion gwastraff.

Yn dilyn hynny,

ARGYMHELLWYD – Nodi cyfeirnod y Cabinet a'r adroddiad Cabinet atodedig.

Rheswm dros yr argymhelliad

Gan ystyried cynnwys cyfeirnod y Cabinet a'r adroddiad atodol a chynigion drafft y Rhaglen Gyfalaf ar gyfer 2024/25 i 2028/29.